

בש"פ 3579/20 - אליאס חורי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3579/20

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: אליאס חורי

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה בתיק
בע"ח 28295-03-20 שניתנה ביום 25.5.2020 על ידי
כבוד השופט א' פורת

תאריך הישיבה: ב' בתמוז התש"ף (24.6.2020)

בשם העורר: עו"ד אביגדור פלדמן ועו"ד יפעה בקר מימרן
בשם המשיבה: עו"ד מירי קולומבוס

החלטה

ערר לפי סעיף 74(ה) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החוק) על החלטת בית
המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' פורת) מיום 25.5.2020 בבקשת העורר לקבלת חומרי חקירה (בע"ח
28295-03-20).

רקע עובדתי

1. ביום 26.8.2018 הוגש נגד העורר כתב אישום, אשר כולל שני אישומים ומייחס לו עבירות של אינוס (שתי
עבירות לפי סעיף 345(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977) (להלן: חוק העונשין); מעשה מגונה (לפי סעיף 348(א)
בנסיבות סעיפים 345(א)(2) ו-345(ג) לחוק העונשין); והטרדה מינית (שלוש עבירות לפי סעיפים
3(א)(3)+(5)+(6)(ב) לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998). עובדות כתב האישום פורטו בהחלטתה של

השופטת ד' ברק-ארז מיום 5.5.2019 (בש"פ 2571/19) ועל מנת לקצר בדברים, אפנה את הקורא להחלטה זו ואומר בתמצית, כי כתב האישום מייחס לעורר מעשים מיניים שבוצעו בשתי מתלוננות במהלך עבודתו כרופא גניקולוג.

2. ביום 12.3.2020, בעיצומו של המשפט ולאחר שהמתלוננת המוזכרת באישום השני בכתב האישום (להלן: המתלוננת השנייה) נחקרה, הגיש העורר בקשה לבית המשפט המחוזי לעיין בחומרי חקירה לפי סעיף 74 לחוק. העורר ביקש להעביר לידי "את כל החומר אשר הוצג בפני בית המשפט שדן במעצרו של המבקש (העורר - י"ע) לצרכי חקירה, ובעררים שהוגשו על החלטות מעצר, בעניינו של המבקש". בפרט, העורר ביקש להעביר לידי, בין היתר, רשימת השלמות חקירה שנדרשו על-ידי הפרקליטות, ודוחות סודיים שהוגשו לשופטים בהליך מעצר הימים. הבקשה הוגשה לנוכח טענת העורר, לפיה המתלוננת השנייה ניסתה לסחוט אותו באמצעות עורך-דינה, כך שהעורר ישלם לה סכום כסף בתמורה לכך שהיא לא תגיש תלונה במשטרה. העורר טען כי רשויות החקירה התרשלו ולא חקרו כהלכה את טענתו; וכי לנוכח חומר החקירה שמצוי בידי ביחס לטענה זו, תמוהות עד מאד תשובות החוקרים בהליכי המעצר, לפיהן טענת הסחיטה אינה מבוססת. העורר ביקש לוודא כי החומרים שנמסרו לשופטים בהקשר זה הם חומרים אותנטיים ומלאים, וכי לא נמסר חומר מסווג שיש בו כדי להטעות.

3. ביום 25.5.2020 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה. נקבע כי הזכות לעיין בחומר המבוקש היא זכות "קמעונאית", נקודתית, המותנית בכך שהנאשם יראה כי מדובר בחומר הרלוונטי להגנתו; וכי לאחר עיין בחומר עצמו, נראה שאין בו כדי לסייע לקו ההגנה בעניין הסחיטה, ושאין בו כיווני חקירה שלא פורטו בחומר הגלוי שהועבר לעורר.

מכאן הערר שלפניי.

תמצית טיעוני העורר

4. העורר טען כי עם הגשת כתב אישום, פגה סודיות ההתכתבויות שבין שופט המעצרים לבין בא-כוח המדינה, אלא אם מדובר בחומר המצדיק חיסיון; כי התכתבויות אלו הן בגדר חומר חקירה ממשי; כי לא ברור מהו האינטרס המוגן בהחלטה שלא להחשיבן כחומרי חקירה; וכי במקרה דנן, מן החומר הגלוי עולה שטענת העורר בדבר הסחיטה כלל לא נחקרה, על אף שבאה לידי ביטוי מפורש בחומר החקירה. לטענת העורר, בחינת החומרים שהוצגו לשופטי המעצרים, תסייע לו בביסוס טענה בדבר מחדלי חקירה של המשטרה, שעיקרם היעדר חקירה של טענת העורר כי נסחט למעשה על ידי המתלוננת השנייה. לגישתו של העורר, בהיעדר נזק שייגרם עקב חשיפת החומרים שהוצגו לשופטי המעצרים, אין מקום לדחות את בקשתו לעיין בחומרים אלה.

דיון והכרעה

5. סעיף 15 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) קובע כלהלן:

סדרי דין

15. (א) בקשת מעצר תוגש בכתב על ידי שוטר ותיתמך בהצהרתו שלאחר אזהרה או בתצהיר;

(1) [...]

(2) לבקשה יצורפו -

(א) [...]

(ב) [...]

(ג) חומר חסוי, לעיון בית המשפט בלבד, לרבות החומר החסוי שהוגש בדיונים קודמים של בית המשפט.

(ב) [...]

(ג) החומר הנוגע לבקשת המעצר או מידע שעליו מתבססת בקשת המעצר וכל חומר הנמסר בהליך לפי סעיף קטן (ה) יועמדו לעיון השופט בלבד; החומר יסומן ויוחזר לשוטר לאחר העיון.

(ד) השופט רשאי לחקור את השוטר על בקשתו; היה הדיון בפני החשוד, רשאי אף הוא או סניגורו לחקור את השוטר.

(ה) ביקש שוטר כי תשובתו לשאלה תובא לידיעת בית המשפט בלבד, או ביקש לפרט בפני בית המשפט בלבד עובדות או מידע שעליהם מתבססת בקשת המעצר, ימסור לבית המשפט, בכתב, את התשובה ואת הנימוקים לבקשתו; בית המשפט רשאי להיענות לבקשה ולהסתמך על החומר המוגש לו בדרך זו אם מצא כי מתן התשובה או גילוי העובדות או המידע בנוכחות החשוד וסניגורו עלולים לפגוע בחקירה או באינטרס ציבורי חשוב אחר; התשובה החסויה תסומן, תוחזר לשוטר לאחר העיון והדבר יירשם בפרוטוקול. החליט השופט שלא להיעתר לבקשה בדבר אי-גילוי של החומר רשאי השוטר להודיע כי הוא חוזר בו מהגשת החומר שאליו מתייחסת השאלה ומשעשה כן לא יועמד החומר לעיון החשוד וסניגורו, והשופט יתעלם ממנו לצורך החלטותיו.

(ו) לשם החלטותיו בבקשת מעצר, רשאי השופט להיזקק לראיות אף אם אינן קבילות במשפט.

(ז) הדיון יתועד בפרוטוקול, מבלי לגלות תוכנו של חומר חסוי, והפרוטוקול ימסר לצדדים.

(ח) [...]

סעיף 15 הנ"ל משקף את הפרקטיקה של הליך מעצר ימים, שמתנהל בפני שופט בית משפט השלום, שבמהלכו החוקר מגיש לשופט חומר חסוי. פעמים רבות החומר כולל את סיכום החקירה עד לאותו שלב, את תוצרי החקירה, פעולות חקירה נוספות שבדעת גורמי החקירה לבצע במהלך תקופת מעצר הימים, הסבר מדוע יש צורך בימי מעצר נוספים, חומר מודיעיני שנוגע לחקירה או לעילות המעצר וכיוצא בזה.

6. האם חומרים שהוצגו לשופט המעצרים בהליכי המעצר הם בבחינת "חומר חקירה" כמשמעותו בסעיף 74 לחוק?

ההלכה המנחה בנושא זה נקבעה בבג"ץ 1885/91 צוברי נ' פרקליטות מחוז תל-אביב, פ"ד מה(3) 630, 633 (1991), שם נקבע על ידי השופט ג' בך כי "רבים הם המסמכים והמידע המוגשים 'לשופט המעצרים', שאין בינם ובין 'חומר חקירה', במובן סעיף 74 לחסד"פ, ולא כלום". על הלכה זו חזר בית המשפט גם בבש"פ 1355/98 בן ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(2) 1 (1998).

מכאן הכלל שהלך והתגבש בפסיקה, ולפיו הגשת חומר לשופט המעצרים או לשופט הדן בבקשה לצו חיפוש אינה, כשלעצמה, הופכת חומר זה לחלק מ"חומר החקירה". הטעם לכך הוא שמדובר בחומרים המתייחסים לפעולות חקירה שבוצעו, להתקדמות החקירה או לפעולות שיש עוד לבצע במהלכה, לתרשומות פנימיות ולחומרים שהם בגדר עיבוד של חומר אשר נאסף במהלך החקירה. הפסיקה הכירה בכך שחשיפת חומרים אלה עשויה להביא לפגיעה בתפקודה המקצועי של המשטרה, ביכולותיה המבצעיות ובאפשרותה לנהל שגרת עבודה תקינה (בש"פ 3071/11 בן שטרית נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (8.5.2010); בש"פ 4776/18 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 13 (12.7.2018)). בהחלטה אחרת הבהיר בית המשפט כי דו"חות חסויים המוגשים לשופט המעצרים, אינם נחשבים לחלק מ"פרוטוקול הדיון" הנמסר לנאשם לפי סעיף 15(ז) לחוק המעצרים. החומר החסוי אינו "מתקבל" על ידי בית המשפט אלא אך נמסר לעיונו ולאחר מכן מוחזר לרשות החוקרת, ואין לראותו כ"חומר חקירה" (בש"פ 1388/18 מדינת ישראל נ' פלוני (12.3.2018)).

בגדר החומרים שברגיל אין לראותם כ"חומר חקירה" אנו מוצאים מזכרים המתייחסים לפעולות החקירה שבוצעו ולפעולות החקירה המתוכננות; בעיות שנוצרו בחקירה; תחזית של לוחות זמנים לביצוע פעולות חקירה; ותכנון מערך של פעולות משטרתיות הקשורות בחקירת החשוד. הטעם לכך הוא שבחומרים אלה אין כדי להועיל להגנת הנאשם, ומנגד, חשיפתם עלולה לפגוע במערכות החקירה המשטרתיות.

7. ודוק: הפסיקה הכירה בכך שהעובדה שתוצר חקירה לא נמצא פיזית בתיק החקירה אינה מקנה לו "חסינות" מגילוי. לכן, אין לקבל גישה גורפת, השוללת מראש את היות המזכרים המוגשים לשופט לפי סעיף 15 לחוק המעצרים "חומר חקירה". על התביעה לסווג ולמייין את המסמכים שהוגשו לשופט המעצרים בהתאם לכללים הרגילים, הקובעים מה לחומר חקירה ייחשב. ככל שהמסמכים רלוונטיים לנושא האישום, או אף לפריפריה של האישום, יש לראותם כ"חומר חקירה" שחל עליו סעיף 74 לחוק ולהעבירם לעיון ההגנה (בש"פ 91/08 מדינת ישראל נ' שיבלי (13.2.2008); כן ראו בש"פ 6856/16 ביטון נ' מדינת ישראל (15.11.2016), שם היה מדובר במקרה חריג שבו מידע, שבמצב הדברים הרגיל היה בבחינת "תרשומת פנימית", נחשף למעשה במסגרת כתב האישום, שייחס לנאשם הדלפה של "מועד הפרוץ" של החקירה).

8. ומהתם להכא.

הסניגור המלומד ביקש להרהר אחר תוקפה של ההלכה, אך איני סבור כי יש מקום לסטות הימנה.

במקרה דנן, נטען כי העיון בחומר שהוגש לשופט המעצרים עשוי לחשוף מחדלי חקירה ולבסס טענה של הגנה מן הצדק. טענה מעין זו נדחתה בפסיקה כטענה ספקולטיבית, שאינה מצדיקה עיון בדו"חות (בש"פ 6229/18 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 30 (19.8.2019)). בדומה, נקבע בפסיקה כי לא סגי בתקווה ספקולטיבית של הסנגוריה שהעיון בחומר יועיל לה לתקיפת מהימנותו של החוקר, על מנת לאפשר עיון בחומר שהוגש לשופט המעצרים (בש"פ

2270/06 אל עילוי נ' מדינת ישראל, פ"ד סא(3) 74 (2006).

העורר טען כבר בחקירותיו במשטרה כי למעשה נסחט על ידי המתלוננת השנייה ועורך דינה, כפי שבא לידי ביטוי הן בהקלטות שהוקלטו על ידי העורר, והן על ידי עורך הדין שפנה אליו בשמה של המתלוננת. מהחומר שבו עיינתי עולה כי קיימות גם הקלטות שהקליטה המתלוננת עצמה בשיחותיה עם העורר, ומן הסתם תמלילי הקלטות אלה אף הן נמסרו להגנה. המתלוננת השנייה כבר נחקרה בחקירה נגדית על ידי ההגנה, שתמלילי ההקלטות נמצאים ברשותה. ההגנה גורסת כי תמלילים אלה סותרים את טענתו של החוקר סוויסה, שטען בלהט בפני שופטי המעצרים "לא סחיטה ולא נעליים". ככל שההגנה סבורה כי לנוכח תמלילים אלה היה על המשטרה להעמיק את החקירה בכיוון של סחיטת העורר, הרי שהתמלילים ממילא נמצאים ברשותה וכך גם המסרונים שהוחלפו בין עורך הדין של המתלוננת השנייה לבין העורר. לכן, טענת ההגנה למחדלי חקירה, עומדת לה מבלי להידרש לחומר שהוצג לשופטי המעצרים. ככלל, התוצאות של פעולות חקירה ותיעודן, הם בגדר "חומר חקירה" שנאסף ומועבר להגנה במסגרת סעיף 74 לחוק. כשמדובר בפעולות חקירה שתוכננו להתבצע אך לא בוצעו בסופו של דבר, הרי שממילא מדובר אך בהגים וברעיונות שהם בבחינת "תרשומת פנימית", שעליה חל חיסיון פסיקתי.

מכל מקום, מכוח סמכותי לפי סעיף 74(ד) לחוק, עיינתי במעמד צד אחד בחומרים שהוגשו לשופטי המעצרים ולא מצאתי כי יש בחומרים אלה, שהם חומרים שמשקפים במובהק את שלבי החקירה, כדי לקדם את עניינה של ההגנה. כך, לדוגמה, החומרים שהוצגו לשופטי המעצרים עם התקדמות החקירה, הם המלצות של הפרקליטות לביצוע שורה של השלמות חקירה, חומר שככלל מהווה "תרשומת פנימית".

9. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ט' בתמוז התש"ף (1.7.2020).

ש ו פ ט